

29 Οκτωβρίου 2012

Η συμπάθεια προς τον πλησίον - Μνήμη Αγίου Αβραμίου (29 Οκτωβρίου)

/ Το Συναξάρι της Πεντηκοστής / Συναξαριακές μορφές

Γέροντας Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

Ο Άγιος Αβράμιος και η ανηψιά του Μαρία

Το θέμα της μετανοίας είναι εκείνο πού πραγματικά μάς συγκλονίζει στον βίο του Άγ. Αβραμίου, ο οποίος ήτο πολύ μεγάλος ασκητής. Αυτός είχε κληρονομήσει από τον αδελφό του ένα μικρό κοριτσάκι δυο ετών. Το επήρε και το εμεγάλωσε. Το είχε σε ένα κελλάκι, έξω από αυτό πού έμενε ο ίδιος και το υπηρετούσε. Κάποτε αυτό έφυγε. Κάποιος επιτήδειος το παρέσυρε και το έρριξε στην αμαρτία. Αυτό έχασε το θάρρος του και δεν ημπόρεσε να γυρίση πίσω. Και όταν ο Άγιος επληροφορήθηκε στην προσευχή του να το επιστρέψη, μετεχειρίσθη ένα πολύ παράδοξο τρόπο.

Αυτός ο ασκητής, πού τόσα χρόνια δεν εχόρτασε ψωμί και νερό, προσεποιήθη τον στρατιώτη, εφόρεσε στρατιωτική στολή, ενοικίασε ένα άλογο περίφημο και έφυγε στην πόλι δήθεν για να γλεντήσει. Εκεί ερευνούσε τους οίκους των ελευθέρων ηθών για να εύρη το θήραμά του, γιατί σε αυτούς τους τόπους είχε καταντήσει. Αφού την ευρήκε κατώρθωσε να την φέρη πάλι πίσω και να την κρατήσει στην μετάνοια, να της αναπτερώση το θάρρος, να μην χάση το ηθικό της και να

τελειώση οσιακά.

Επισημαίνει κανείς το μέγεθος της Θείας φιλανθρωπίας, της Θείας ευσπλαχνίας, αλλά και την τέχνη των Πατέρων στο πώς να αρπάξουν πίσω μια ψυχή πεπλανημένη και να την οδηγήσουν στην σωτηρία. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Όταν το σχολιάση κανείς στην ζωή του, βγάζει πολύ βαθειά νοήματα.

Πρώτο μόν, η ευσπλαχνία του Θεού πόσο απέραντη είναι κοντά στην ανθρώπινη αδυναμία και δεύτερο, ότι ο άνθρωπος ποτέ δεν πρέπει να υποχωρή, ούτε να ενδίδη, αλλά με οποιονδήποτε τρόπο ημπορεί, να εξαντλή όλη την δύναμι της αγάπης και της στοργής, στο να ανακαλέση το θάρρος του πλανεμένου ανθρώπου και να τον επαναφέρει στην εν Χριστώ ζωή. Αυτό είναι πραγματικά και το νόημα της κενώσεως του Θεού Λόγου και γενικά ολοκλήρου του μυστηρίου της Εκκλησίας μας στην ζωή αυτή· στο πώς δηλ. να επιστρέψη κανείς το πεπλανημένο, το απολωλός, να βοηθήση τον άνθρωπο να εύρη τη γνώσι, να εντοπίση τα πάθη του και να σωθή. Γι αυτό πόσο χρειάζεται μακροθυμία, πόσο χρειάζεται ανοχή, ιδιαιτέρως στο να μην κρίνωμε ποτέ κανένα άνθρωπο.

Και ιδού η απόδειξις:

Φεύγει αυτό το κοριτσάκι, πού από δυο ετών ήταν μοναχή, και ζεί τώρα μέσα στον κόσμο αμαρτάνοντας, πουλώντας το σώμα της, όπως οι κοινές γυναίκες. Δυο ετών το επήραν το παιδάκι, επειδή ήταν ορφανό και δεν είχε κανένα άλλο στην ζωή- και εκείνοι πού ήξεραν ότι ζεί ο θείος της και ήταν μοναχός, του το παρέδωσαν να το αναθρέψη. Και σκεφθήτε από τέτοιο ύψος αρετής, πού δεν εγνώρισε ποτέ κακό, πού κατήντησε. Δεν είναι δύσκολο να κατατρακυλήση κανείς. Και όμως κοιτάξετε την μακροθυμία του Θεού, αλλά και την σύνεσι του γέροντος. Δεν απελπίστηκε και να πή, όπως εμείς καμιά φορά: «Αφησέ τον αφού είναι δύσκολος και αφού δεν ακούει, άσε να φύγη». Η «αφού είναι σκληρός και ανυπάκουος, καλλίτερα να φεύγη να τελειώνωμε». Και αυτά έγιναν πολλές φορές στους Πατέρες μας και η σκληρή αυτή θέσι δυστυχώς εφαρμόστηκε.

Είναι γεγονός ότι είναι οδυνηρά αυτά, όμως εκείνο το οποίο πραγματικά επρόδωσε την φύσι του και εξέπεσε και εθεωρήθη το απολωλός και το πεπλανημένο, κατά την παραβολή του Ιησού μας, είναι ολόκληρος η ανθρώπινη φύσι. Και ο Ιησούς μας δεν την απέρριψε, αλλά προτίμησε να συγκαταβή, να κενώση τον εαυτό Του, να «συμμορφωθή» Αυτός με την ιδική μας ασθένεια και ταλαιπωρία και να μάς επιστρέψει πίσω, όπως και μάς επέστρεψε. Αυτή λοιπόν η εικόνα είναι τόσο συγκλονιστική, πού δεν είναι δυνατό να περιγραφή από κτιστά όντα η έντασι της Θείας αγαθότητας.

Έχοντας υπ όψι αυτά όλα, πρέπει να είμεθα συμπαθείς και επιεικείς στην αδυναμία του άλλου· και όσο και αν φαίνεται η αδυναμία του άλλου προδοτική, εμείς δεν πρέπει να λυγίζωμε, να εξαντλούμε την μακροθυμία μας. Αλλά να επιμένωμε κινούμενοι από τους όρους της συμπαθείας, περιμένοντας την σύμπραξι της αγαθότητας του Θεού, ώστε ο καθένας μας, ο κάθε αμαρτωλός να επανεύρη τον εαυτό του· και αυτό είναι το κατ ευδοκία Θείο θέλημα. Και τις δυο φορές πού εξέφρασε ο Ιησούς μας την ευαρέσκειά Του προς το αποτέλεσμα του τελειότερου Του θελήματος, ιδίως στον Απ. Πέτρο, είπε: «Σύ δε επιστρέψας στήριξον τους αδελφούς σου» (Λούκ, 22,32)· και «Ει φιλείς με, Πέτρε, ποιμάινε τα πρόβατά μου, βόσκε τα αρνία μου» (Ιωάν. 21,16).

Και έδωσε την απεριόριστη μορφή της μετανοίας, ούτος ώστε και «εβδομηκοντάκις επτά» εάν πταίη ο άνθρωπος να μην απορρίπτεται ποτέ από την θύρα της μετανοίας, και φυσικά και από τα όργανα της μετανοίας πού είμεθα εμείς οι ρασοφόροι. Από εμάς εκφράζεται το νόημα της Εκκλησίας, η οποία εκπροσωπεί την Θεία αγαθότητα και ευσπλαχνία, διότι όπως λέει και ο Ιησούς μας: Δεν είναι ευδοκία έμπροσθεν του Πατρός μου να απολεσθή κανείς από τους μικρούς τούτους.

Το κατ ευδοκία θέλημα του Θεού είναι, κάθε άνθρωπος όχι απλώς μόνο να σωθή, αλλά να μπή μέσα στην τελειότητα της γνώσεως, δηλαδή της Θεώσεως, πού είναι το απόλυτο θέλημα του Θεού, για το οποίο και επεδήμησε ο Θεός Λόγος. «Πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν» (Τιμ. Α΄ 2,4). Εάν λοιπόν αυτό είναι το Θείο θέλημα, σκεφθείτε πόση πρέπει να είναι η προσπάθειά μας μέσα στους όρους της συμπαθείας, και η επιμονή μας στο να επιτύχωμε αυτό τον σκοπό, χάριτι Θεού, και για τον εαυτό μας, αλλά και να τον μεταδώσωμε και στον συνάνθρωπό μας σε οποιοσδήποτε συνθήκες και περιστάσεις και αν ευρίσκεται. Πραγματικά η βιογραφία αυτού του μεγάλου Πατρός είναι τόσο συγκλονιστική· και να μην πή κανείς ότι η κόρη αυτή, η Μαρία, ήταν ανεψιά του και γι αυτό το έκανε ο Άγιος. Γιατί αν αποδώσωμε τέτοια μομφή στους Αγίους, ότι δηλαδή έχουν συγγενικές διακρίσεις, φυσικά μειώνωμε την μορφή του αγιασμού, της τελειότητας. Διότι η πραγματική αγάπη «πάντα στέγει πάντα υπομένει, ου λογίζεται το κακόν, ου ζητεί τα εαυτής». Οι Άγιοι δεν αγαπούν τους συγγενείς τους, διότι δεν υπάρχουν συγγενείς γι αυτούς· αγαπούν τον συνάνθρωπό τους. Αρα την Μαρία ο Αβράμιος δεν την συμπάθησε γιατί ήταν συγγενής του, αλλά την συμπάθησε ως πνευματικός άνθρωπος, ως λειτουργικό μέλος της Εκκλησίας, πού διέκρινε ότι έπρεπε αυτή η ψυχή να σωθή, και η σωτηρία της δεν θα εγίνετο κατά άλλο τρόπο παρά μόνο με την τόσο μεγάλη θυσία του πατρός. Έτσι αναγκάστηκε στα βαθειά του γηρατειά, αυτός πού δεν εχόρτασε ποτέ ψωμί, να φάη κρέας, να

πιή κρασί, να προσποιηθή τον μεθυσμένο, να προσποιηθή τον ερωτύλο, να ταξιδεύη με άλογα, να ευπρεπισθή, να θεωρηθή ως νέος, μέχρι του σημείου πού τον εβδελύχθησαν στο χαμαιτυπείο και εδέχθηκε τόσες ειρωνείες, γιατί έπρεπε να σωθή μία ψυχή, και εσώθη με την θυσία του αυτή.

Αύτη είναι η απόλυτος συμπάθεια, η οποία πρέπει να ευρίσκεται στην ψυχή μας, παρ όλο πού πολλές φορές αγανακτούμε με την στάσι των συνανθρώπων μας απέναντί μας. Εν τούτοις πρέπει τουλάχιστον, αν γίνεται αυτό, να είναι παροδικό, στιγμιαίο, να εκφράζεται μόνο με τα χείλη, διότι ο συνάνθρωπός μας, πού έχει αυτή την στάσι, αυτή την στιγμή πλανάται. Τί περιμένεις δε από ένα πεπλανημένο άνθρωπο; Ο σκοπός είναι πώς αυτός ο πεπλανημένος να επανέλθη στην βάσι του και να γίνη πάλι πρόβατο Χριστού. Αυτό δε θα γίνη εάν ο άνθρωπος βάλη σαν βάσι την συμπάθεια και την αυτοθυσία υπέρ του αδελφού του. Τότε ο Θεός βλέποντας την πρόθεσι αυτή, συνεργεί και στον αδύνατο.

Μήπως δεν έχωμε τέτοια παραδείγματα πού με την συγκατάβασι και την οικονομία των δυνατών εσώθησαν οι αδύνατοι; Ευρίσκομε στην διήγησι του Οσίου Πατρός ημών Ιωαννικίου του μεγάλου, ότι μία πνευματική μητέρα είχε πνευματική θυγατέρα, πού επολεμήθη ισχυρά και δεν ημπορούσε να νικήση τον σαρκικό πόλεμο. Ήτο αδύνατη. Δεν την απώθησε όμως η πνευματική της μητέρα, να της πή «όπου θέλεις πήγαινε, άφησέ με ήσυχη», αλλά συγκατέβη να πάη μαζί της. Την συνώδευσε. Έφυγε από το μοναστήρι και επήγαινε μαζί της στον κόσμο να βρή ένα όργανο να κάνη την επιθυμία της. Και για την συγκατάβασί της αυτή, χάριν της αγάπης πού δεν την εγκατέλειψε και την ακολούθησε μέχρι του σημείου εκείνου πού υπετίθετο ότι θα ήτο η πτώσι, οικονόμησε ο Θεός και εθεραπεύθηκε η ασθενής. Εφωτίσθηκε ο Άγιος Ιωαννίκιος γι αυτό το πράγμα, κατέβηκε στον δρόμο, την συνάντησε και εθεράπευσε την μικρή.

Αλλοτε πάλι ευρίσκομε σε αδελφούς μοναχούς πού κατοικούσαν μαζί, ότι ο ένας ο νεώτερος, επολεμήθηκε και δεν ημπορούσε να νικήση το πάθος. Έφυγε λοιπόν για να ικανοποίηση το πάθος του αυτό, όπως τον οιστρηλατούσε η επιθυμία. Και ο αδελφός του ο πνευματικός πού ήταν μαζί, δεν τον εγκατέλειψε. «Θα πάω και εγώ μαζί σου» είπε, και πράγματι, τον συνώδευσε μέχρι την πόρτα και όταν εισήλθε εκεί, τότε για την θυσία του άλλου αδελφού, ο Θεός επήρε τον πόλεμο από τον πάσχοντα.

Δεν πρέπει να ζητά κανείς πολλά από αυτόν πού είναι ασθενής, διότι την ώρα πού ευρίσκεται υπό την επίδρασι του πάθους του, δεν είναι ολοκληρωμένη προσωπικότης και έτσι ό,τι κάνει δεν είναι καλά, είναι εσφαλμένα. Αλλά δεν μπορεί να κάνει αλλοιώς. Επομένως είναι άξιος συμπαθείας και επιεικίας. Αυτή την ώρα χρειάζεται η πρακτική επιείκια του άλλου πού είναι υγιής και τότε πραγματικά

εφαρμόζεται το «αλλήλων τα βάρη βαστάζετε» (Γαλ. 6,2). Και έτσι αναπληρώνεται ο νόμος του Χριστού.

Αυτό τον όρο της επιεικίας, της συμπαθείας, ήθελα να σάς ενθυμίσω με βάσι την βιογραφία του μεγάλου πατρός Αβραμίου και να επικαλεσθούμε όλοι τις ευχές του, για να έλθη και σε μάς αυτό το νόημα της συμπαθείας και της αγάπης του Χριστού μας, πού είναι η ολοκλήρωσι του προορισμού μας. Αμήν.

Πηγή: Γέροντος Ιωσήφ, Διδαχές από τον Άθωνα, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 8, γ' Έκδοσις, Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονή του Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 1999

<http://bit.ly/17Feb4h>